

УДК 327:341

РОЛЬ І МІСЦЕ РЕСПУБЛІКИ БІЛОРУСЬ У ПРОЦЕСІ ВРЕГУЛЮВАННЯ КРИЗИ НА СХОДІ УКРАЇНИ¹

Олександр Косов, Денис Юрчак

*Вітебський державний університет імені П. М. Машерова,
Московський пр-т, 33, м. Вітебськ, Білорусь, 210038, тел. +375 212 47-56-26,
e-mail: interrel21@yandex.ru*

Розпочатий збройний конфлікт в Україні дестабілізує міжнародну обстановку в Європі, викликаючи занепокоєння багатьох країн, у тім числі й білоруського керівництва. Розглянуто роль і місце Білорусі в урегулюванні кризи на Сході України на основі вивчення наявних публікацій, використання загальнонаукових і спеціальних методів дослідження.

Визначено рівень впливу білоруського посередництва на процес врегулювання української кризи. Показано основні причини та фактори зацікавленості Мінська в його вирішенні. Наголошено, що Білорусь доклала максимум зусиль для припинення збройного протистояння на південному сході України. Білоруське керівництво впевнене, що всім зацікавленим сторонам потрібно продовжувати роботу в цьому напрямку, а офіційний Мінськ завжди готовий надати в цьому будь-яку посильну допомогу. Адже для білорусів військовий шлях вирішення існуючих протиріч неприйнятний.

Зроблено припущення, що перші кроки, спрямовані на завершення української кризи, вже зроблені в ході переговорів в Мінську. Хочеться вірити, що найближчим часом на українській землі запанує мир і злагода.

Ключові слова: Білорусь; О. Лукашенко; Мінський протокол; «нормандська четвірка»; переговори; посередництво; українська криза.

Розпочатий 2014 р. збройний конфлікт на Сході України різко загострив геополітичну ситуацію в Європі. Своє ставлення до українських подій висловили не тільки провідні центри світової політики (США, Росія, КНР, ЄС), а й інші держави, у тім числі й Республіка Білорусь. Це не дивно. Перебуваючи на стику міжнародних протиріч, білоруське керівництво змушене проводити збалансовану зовнішню політику, враховуючи власні національні інтереси. Коли учасникам конфлікту знадобився посередник, Білорусь запропонувала свою кандидатуру. Як місце проведення переговорів Мінськ влаштував усіх.

Сьогодні в історіографії вже є кілька публікацій, присвячених участі Білорусі у вирішенні українського конфлікту. Зокрема, до цієї проблеми зверталися Л. Н. Шаншиєва з Інституту наукової інформації з суспільних наук РАН [18] і Д. В. Юрчак з ВДУ імені П. М. Машерова [21]. Однак очевидно, що подібних досліджень не вистачає.

---

¹Дослідження виконано в рамках ГПНІ «Економіка і гуманітарний розвиток білоруського суспільства» (наук. кер. – чл.-кор. НАН Білорусі, д.і.н., проф. О. О. Коваленя), підпрограми 13.1 «Історія та культура» (наук. кер. – к.і.н., доц. В. В. Данилович) за завданням 1.1.04 «Республіка Білорусь в інтеграційних процесах на пострадянському просторі» (наук. кер. – к.і.н., доц. О. П. Косов).

Мета нашої статті – визначити роль і місце Республіки Білорусь у процесі врегулювання кризи на Сході України.

Вибір Мінська як майданчика для переговорів обумовлений не тільки його географічною близькістю до Москви і Києва. Визначальну роль відіграв інший чинник: Білорусь, як найближчий союзник і партнер з інтеграційних проектів Росії, зайняла нейтральну позицію стосовно подій, що відбуваються в Україні і навколо неї [21, с. 259]. Такий крок білоруського керівництва цілком зрозумілий. Білорусько-українські відносини протягом понад двох десятиліть розвивалися доволі динамічно, на користь чого свідчить значна кількість двосторонніх і багатосторонніх зустрічей на різних рівнях, детально розроблена договірно-правова база (понад 200 двосторонніх міждержавних, міжурядових і міжвідомчих угод), високий рівень економічних зв'язків (Україна – другий зовнішньоторговельний партнер Білорусі). Додатково до вищепереліченого доречно згадати 1 084 км спільного кордону, етнічну та культурну близькість, що дає змогу зрозуміти дійсне місце України в зовнішній політиці Білорусі [20].

Здебільшого білорусько-українські відносини поступалися лише білорусько-російським, отож українська криза викликала у білорусів різні настрої. Зокрема, у вересні 2014 р., згідно з опитуваннями Незалежного інституту соціально-економічних і політичних досліджень на питання про ставлення до Росії після подій в Україні, 24,3 % респондентів відповіли: «стало гірше», 21,9 % – «стало краще», 51,5 % – «не змінилося». На таке ж питання про ставлення до ЄС 47 % сказали «стало гірше», 5,6 % – «стало краще», 42,4 % – «не змінилося». Приєднання Криму до Російської Федерації майже 60 % опитаних назвали «поверненням Росії руських земель, відновленням історичної справедливості», 27,2 % – «імперіалістичним захопленням». Використання Києвом Збройних сил для відновлення контролю над Донбасом 60,6 % опитаних оцінили як «злочин, війну проти свого народу», 19 % – як «жорсткий, але вимушений захід», 12 % – як «законне придушення збройного заколоту» [17, с. 93].

Що стосується позиції офіційного Мінська, то з початком української кризи він зайняв нейтральну позицію. На думку окремих експертів, це було обумовлено торговельно-економічними міркуваннями. Деякий час офіційний Мінськ і державні ЗМІ намагалися утримуватися від коментарів з української тематики. Однак після того, як ситуація загострилася, «відсиджуватися» ставало складніше. Перші публічні заяви білоруського керівництва показали прагнення зайняти нейтральну позицію щодо російсько-українського протистояння. Однак займати нейтральну позицію офіційному Мінську як найближчому союзнику Москви було нелегко, отож час від часу білоруському керівництву доводилось здійснювати деякі проросійські дії. Наприклад, підтримати Російську Федерацію при розгляді резолюції по Криму в Генасамблеї ООН 27 березня 2014 р. [14].

Водночас О. Г. Лукашенко визнав нову владу України після Євромайдану, зустрівся 29 березня 2014 р. в м. Лясковічі Гомельської області з виконуючим обов'язки президента О. В. Турчиновим, відвідав 7 червня 2014 р. інавгурацію П. О. Порошенка і не визнав офіційно входження Криму до складу Російської Федерації. Проте наприкінці березня 2014 р. в програмі «Шустер life» Президент Білорусі чітко окреслив свою позицію по Криму: «Де-факто Крим сьогодні – не

територія України, а територія Росії. Тобто фактичний стан справ такий, це безвідносно того, приймаю я це чи ні» [3].

Після початку подій на Донбасі О. Г. Лукашенко активно виступив за підтримку територіальної цілісності і унітарного статусу України, піддав різкій критиці ополчення ДНР і ЛНР, а також ввів кримінальне переслідування для білоруських добровольців, які беруть участь у бойових діях. Ще 23 лютого 2014 р. О. Г. Лукашенко заявив: «У нас єдині цілі по Україні. Україна має бути цілісною. Не можна роздеребанити цю велику країну, вона нам не чужа» [8]. З іншого боку, офіційний Мінськ продовжив участь в євразійській інтеграції та інших інтеграційних проектах під егідою Росії.

Зрозуміло, що нейтральна позиція Білорусі не зовсім сподобалася Москві, а у представників націоналістичних сил Росії викликала відверто негативну реакцію. Варто подивитися відповідні сайти (наприклад, «Супутник і погром»), де неодноразово звучали різкі випадки на адресу Білорусі і її керівництва. Водночас офіційна Москва прекрасно розуміє, що Білорусь не зраджує своїм колишнім підходам щодо розширення НАТО на Схід і залучення пострадянських країн в антиросійські інтеграційні проекти, а також негативно оцінює використання економічних і політичних санкцій для тиску на Росію.

Крім того, нейтралітет Білорусі щодо розпочатої в Східній Україні війни дав змогу локалізувати українську кризу територією південніше Полісся. Москві не довелося відволікатися на нейтралізацію істотних нових загроз у Європі за межами України. Білорусь взяла на себе значну частину дипломатичних та інших зусиль зі стабілізації становища у Східній Європі, які в іншому випадку довелося б нести на собі Російській Федерації [19]. Дійсно, посередництво полегшило Мінську лавірування між Москвою та Києвом: посередник за визначенням не може займати одну зі сторін конфлікту [14]. Отож у листопаді 2014 р. міністр закордонних справ Росії С. В. Лавров під час зустрічі зі своїм білоруським колегою В. В. Макєєм заявив: «Як і раніше виходимо з того, що Мінськ є відповідним майданчиком для проведення переговорів по врегулюванню ситуації, і іншого шляху немає» [2]. Все це означало, що для Росії більш відповідного майданчика для переговорів не було.

Цілком доречним місцем для переговорів розглядали Мінськ і західні лідери. У цього були свої причини. З одного боку, Захід, безумовно, не міг не враховувати позицію білоруського керівництва щодо українського питання. Тому можливе підключення до переговорів з В. В. Путіним О. Г. Лукашенка можна було вважати своєрідним додатковим аргументом. Крім того, на тлі усього, що відбувається на пострадянському просторі, Білорусь виглядає справжнім острівцем стабільності. Це навіть змусило багатьох європейських лідерів істотно змінити риторику щодо нашої країни. Європа зрозуміла, що збереження стабільності в регіоні в її інтересах.

Водночас багато західних і російських аналітиків побачило в позиції офіційного Мінська спробу використовувати ситуацію в Україні у своїх політичних цілях. Наприклад, експерт Центру наукової політичної думки та ідеології І. С. Путінцев впевнений, що українська криза надає О. Г. Лукашенкові величезні можливості в економічній сфері: по-перше, значно поліпшити

відносини із Заходом (у серпні 2014 р. Мінськ відвідала глава дипломатії ЄС К. Ештон, а у вересні 2014 р. прем'єр-міністр Білорусі М. В. Мясникович відвідав інвестиційний форум у США); по-друге, збільшити обсяг економічної підтримки з боку Москви [1].

Такі висловлювання далекі від реальності. У республіки дійсно з'явилася можливість нормалізувати відносини з Європою, проте головне, про що неодноразово заявляли на самих різних рівнях, – вдалося стабілізувати ситуацію в Україні і почати деескалацію конфлікту, який дуже дорого обходиться для економіки Білорусі. Росія та Україна – два головних зовнішньоекономічних партнери республіки, отож погіршення економічної ситуації спричиняє істотні втрати білоруських виробників, усієї економіки загалом. Крім того, існування військової напруженості офіційний Мінськ не може сприймати позитивно. Отож про жодні політичні дивіденди не йдеться. Вони є, проте Білорусь не вважає їх пріоритетом.

Мінськ як переговорний майданчик цілком влаштовував і керівництво України. Причини цього варто шукати в позиції керівництва Білорусі по всьому, що відбувається на території сусідньої держави. З одного боку, Президент Білорусі ніколи не підтримував насильницьких методів приходу до влади будь-яких політичних сил. Окрім того, він завжди негативно оцінював вилазки націоналістів у будь-якій країні світу. Про це О. Г. Лукашенко заявляв неодноразово. З іншого боку, саме він просто і чітко охарактеризував причини народних виступів в Україні: «Головними причинами протестів в Україні стали «жахливий стан в економіці» і «корупція, яка привела до розвалу влади» [7]. З такою оцінкою ситуації в Україні готові погодитися майже всі експерти, навіть ті, які в усьому вбачають руку іноземних спецслужб. Адже на рівному місці революції (в тому числі керовані ззовні) не виникають [6].

Свою позицію стосовно України білоруський лідер підтверджував неодноразово. Зокрема, 7 червня 2014 р. під час візиту до Києва на інавгурацію П. О. Порошенка О. Г. Лукашенко на зустрічі з журналістами, відповідаючи на питання про те, чи готовий він бути посередником для врегулювання ситуації в Україні, наголосив, що не любить виступати в подібній ролі. «Я ніколи не вважав себе чужою людиною в Україні, а Україну чужою для себе. Я готовий зробити все те, що ви скажете і на що я здатний, без будь-якої миротворчості та посередництва. Це той, хто хоче собі політичні дивіденди якісь незрозумілі, хто хоче собі дутий авторитет отримати, завжди рветься в посередники і миротворці» [9]. Оскільки до осені 2014 р. конфлікт на Донбасі не вщух, а, навпаки, набув затяжного характеру, позиція офіційного Мінська дещо змінилася. Він виявився готовий йти на будь-які кроки, щоб допомогти врегулювати конфлікт в Україні. Хоча знову і МЗС Білорусі, і керівництво країни, не нав'язувалися в посередники. Просто Білорусь спочатку була самим компромісним варіантом.

Як майданчик для переговорів Мінськ цілком влаштовував і представників ДНР та ЛНР, оскільки провести переговори на території Донбасу або Росії було неможливо і довелося шукати компромісні варіанти. Загалом зовнішньополітичний союзник Москви на цю роль цілком підходив. Почалася

активна робота в рамках чотиристоронньої контактної групи «Росія–ОБСЄ–Україна – ЛНР і ДНР».

Перша спроба використовувати Мінськ як майданчик для переговорів припала на вересень 2014 р., коли після зустрічей 5 і 19 вересня підписали Протокол за підсумками консультацій Тристоронньої контактної групи (Мінський протокол) з 12-ти пунктів, у якому, зокрема, сторони домовилися про припинення вогню на Сході України. З боку Росії протокол підписав повноважний посол РФ в Україні М. Ю. Зурабов, з боку України – колишній президент Л. Д. Кучма, який мав мандат від керівництва країни, з боку ОБСЄ – швейцарський дипломат Х. Тальявіні. В офіційній заяві з приводу підписання Мінського протоколу О. Г. Лукашенко заявив: «Конфлікт у близькій для нас слов'янській країні був останнім часом найбільш хвилюючим і найбільш обговорюваним у міжнародній спільноті. Бо під загрозу було поставлено питання забезпечення не тільки регіональної, а й міжнародної безпеки... Ми горді тим, що початок цього мирного процесу покладений у Мінську, на білоруській землі. Ми і надалі робитимемо все можливе заради миру в братній країні. Наші народи вдосталь настраждалися в війнах минулого століття, і не хотілося б, щоб подібні страждання повторювалися і в нинішньому столітті» [18, с. 9].

Білоруський Президент був переконаний, що сьогодні Білорусь – це єдиний міст у налагодженні відносин між Європою та Євразією. Протягом 2014–2015 рр. О. Г. Лукашенко неодноразово підкреслював активну роль білоруської сторони у вирішенні української кризи. Згідно з ним, встановлення миру в Україні багато в чому залежить від Вашингтона та Москви, і «якщо така воля буде проявлена, питання буде вирішене однозначно» [18, с. 9–10]. Однак так званий «мінський формат» переговорів (що передбачав участь представників ДНР і ЛНР) виявився все ж недостатньо ефективним, хоча на деякий час масштаб та інтенсивність бойових дій істотно знизилися.

Саме тому Мінськ 11–12 лютого 2015 р. став майданчиком для переговорів уже в складі так званої «нормандської четвірки» (В. В. Путін, П. О. Порошенко, Ф. Олланд, А. Меркель). Лідери чотирьох держав підписали декларацію, яка стала популярною як «домовленості Мінськ-2»: у ній сторони підтвердили повагу суверенітету і територіальної цілісності України та безальтернативність виключно мирного врегулювання української кризи [15]. Паралельно у столиці Білорусі тривали переговори в «мінському форматі», що давало надію на серйозний крок вперед у врегулюванні конфлікту. Не можна не погодитися з думкою відомого білоруського міжнародника В. Г. Шадурського про те, що «у зв'язку з Мінськими домовленостями помітно виріс авторитет Білорусі як країни-донора безпеки в регіоні Східної Європи. Позитивна роль Білорусі та її керівництва визнана багатьма зарубіжними політиками і експертами» [16, с. 10]. Такої точки зору дотримуються й окремі російські дослідники. Як наголосила Л. М. Шаншиєва, в результаті українських подій для Білорусі з'явилася можливість заявити про себе як про самостійного учасника європейської політики, до голосу якого стали прислухатися як в Росії, так і на Заході [18, с. 11].

Щоправда, слід визнати, що результати переговорів доволі спірні. З одного боку, з 15 лютого 2015 р. домовились повністю припинити вогонь. Однак на практиці Мінські домовленості реалізують далеко не повною мірою, отож сторони не припинили взаємозвинувачень у їхньому зриві.

Очевидно, припинити конфлікт на Сході України відразу неможливо, що негативно позначається на розвитку всього регіону. Не можна не погодитися зі словами О. Г. Лукашенка в тому, що «цей конфлікт буде мати важкі наслідки, в тому числі і для Росії, і переможців у ньому не буде», отож Білорусь і надалі братиме участь у його врегулюванні, якщо буде зацікавленість сторін. На його думку, Білорусь могла б організувати вибори в Донбасі або навести порядок на кордоні між Україною та Росією. Він вказав: «Ми свої пропозиції з цього приводу внесли і Заходу, і Путін про них знає. Але мовчать. Особливо Захід. Значить, Заходу не потрібен мир в Україні» [10]. Це викликає особливу тривогу і в Білорусі. Як заявив О. Г. Лукашенко: «...Фактично вперше в пострадянському просторі існує конфлікт, розвиток якого без перебільшення безпосередньо впливає на безпеку Білорусі. У цих умовах для нас вкрай важливо зберегти вироблений на політико-дипломатичному рівні баланс відносин з Москвою і Києвом. При будь-якому розвитку ситуації ми не повинні бути втягнутими в їх протистояння. Активна, раціональна участь Білорусі у врегулюванні української кризи гідно оцінена і підтримана світовою спільнотою» [12].

Офіційний Мінськ переконаний у правильності своїх дій. Отож Білорусь і далі готова виступати посередником у переговорах. Це посприяє подальшому розвитку іміджу країни у світовій політиці. Адже О. Г. Лукашенко впевнений: «Конструктивні ініціативи нашого боку сприяли тому, що Мінськ став, по суті, ідеальним переговорним майданчиком по врегулюванню української кризи» [11].

З тим, що саме в столиці Білорусі учасникам переговорів вдалося домогтися просування вперед, погоджуються й інші політики. Зокрема, Президент України П. О. Порошенко зазначив, що «на сьогоднішній день Мінськ – це єдина дорога до миру» [13]. З ним погоджується і глава МЗС України П. А. Клімкін, який 29 листопада 2016 р. під час зустрічі «нормандської четвірки» закликав не спекулювати на темі можливої зміни мінського майданчика. За його словами, Мінськ повністю влаштовує українське керівництво. Головне, щоб мінські угоди були виконані [5]. Дякують Білорусі за докладені посередницькі зусилля в процесі вирішення української кризи також представники російського МЗС, зокрема, статс-секретар МЗС РФ Г. Б. Карасін. За його словами, Мінськ став своєрідною колискою мирного процесу. Без сприяння білоруської сторони, яка люб'язно надала майданчик для переговорів, все це зробити було б непросто. «Тільки тут представники київської влади та Донбасу мають можливість безпосередньо спілкуватися один з одним, обмінюватися думками щодо рішень наявних проблем. А це вкрай важливо, оскільки саме налагодження діалогу між сторонами конфлікту є ключем до його врегулювання» [4].

Отже, Білорусь активно включилася в процес врегулювання кризи на Сході України. Мінськ доклав максимум зусиль для запобігання збройного протистояння. Сподіваємось, що в білоруській столиці перші кроки з деескалації

української кризи вже зроблені. Отож усім сторонам потрібно продовжити роботу в цьому напрямі, а офіційний Мінськ завжди готовий надати в цьому будь-яку посильну допомогу, адже військовий шлях вирішення існуючих протиріч для білорусів неприйнятний. Хочеться вірити, що цей принцип стане панівним у ХХІ ст. і на всій українській землі запанує мир.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Белоруссия и украинский кризис [Электронный ресурс] // Центр Сулакшина (Центр научной политической мысли и идеологии). – 2014. – 27 октября. – Режим доступа : <http://rusrand.ru/actuals/belorussija-i-ukrainskij-kризis>.
2. Глава МИД Владимир Макей: Минские договоренности не выполняются [Электронный ресурс] // Комсомольская правда в Беларуси. – 2014. – 18 ноября. – Режим доступа : <http://www.kp.by/online/news/1900037/>.
3. Интервью Лукашенко украинской программе «Шустер LIVE» [Электронный ресурс] // БелТА. Новости Беларуси. – Режим доступа : http://www.belta.by/ru/all_news/president/Intervju-Lukashenko-ukrainskoj-programmeShuster-LIVE_i_664335.html.
4. Карасин о нормализации отношений с Украиной и роли контактной группы [Электронный ресурс] // Sputnik. – 21.11.2016. – Режим доступа : <http://sputnik.by/politics/20161121/1026177479/karasin-o-normalizacii-otnoshenij-s-ukrainoj-i-rolj-kontaktnoj-gruppy.html>.
5. Климкин о возможной смене минской площадки: давайте не сочинять [Электронный ресурс] // БелТА. Новости Беларуси. – 29.11.2016. – Режим доступа : <http://www.belta.by/politics/view/klimkin-o-vozmozhnoj-smeny-minskoj-ploschadki-davajte-ne-sochinjat-fantazii-221489-2016/>.
6. Косов О. Українська криза та її вплив на трансформацію міжнародної системи безпеки в оцінках експертної спільноти Російської Федерації / О. Косов // Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини. – 2015. – Випуск 36. Частина 3. – С. 115–123.
7. Лукашенко: Главные причины Майдана – ужасающее положение в украинской экономике и коррупция, которая привела к развалу власти [Электронный ресурс] // Стартовая страница Беларуси. – 2014. – 28 марта. – Режим доступа : <http://news.21.by/politics/2014/03/28/901323.html>.
8. Лукашенко: Украина должна сохранить целостность [Электронный ресурс] / В.Матвеев // БелТА. Новости Беларуси. – Режим доступа : http://www.belta.by/ru/all_news/president/Lukashenko-Ukraina-dolzha-soxranit-tselostnost_i_660934.html.
9. Лукашенко: я всегда был за единство и целостность Украины [Электронный ресурс] // БелТА. Новости Беларуси. – Режим доступа : http://www.belta.by/ru/all_news/president/Lukashenko-ja-vsegda-byl-za-edinstvo-i-tselostnost-Ukrainy_i_671727.html.
10. Лукашенко о конфликте на Украине, плафонах и Сталине: часть третья [Электронный ресурс] // Sputnik. – 17.11.2016. – Режим доступа : <http://sputnik.by/politics/20161117/1026130596/lukashenko-ob-ukraine-plafonag-i-staline.html>.
11. Лукашенко считает Минск идеальной переговорной площадкой [Электронный ресурс] // Sputnik. – 21.11.2016. – Режим доступа : <http://sputnik.by/politics/20161121/1026172809/lukashenko-schitaet-minsk-idealnoj-peregovornoj-ploshchadkoj.html>.
12. Петровский П. Белорусско-украинские отношения: по лезвию майдана [Электронный ресурс] / П. Петровский // Евразия. Эксперт. – 2016. – 22 июля. – Режим доступа : <http://eurasia.expert/na-lezvii-belorussko-ukrainskikh-otnoshenij/>.
13. Порошенко об альтернативе минским соглашениям [Электронный ресурс] // Sputnik. – 24.10.2016. – Режим доступа : <http://sputnik.by/politics/20161024/1025758783/prezident-ukrainy-petroshenko-o-minskih-soglasheniyah.html>.
14. Прейгерман Е. Беларусь и кризис в Украине: от абстрактных формулировок к посредничеству [Электронный ресурс] / Е. Прейгерман // Либеральный Клуб. – 2014. – 19 октября. – Режим доступа : <http://liberalclub.biz/беларусь-и-кризис-в-украине-от-абстр/>.
15. Текст декларации «нормандской четверки» по итогам саммита в Минске [Электронный ресурс] // Агентство новостей «Telegraf.by». – 12.02.2015. – Режим доступа : <https://telegraf.by/2015/02/279164-tekst-deklaracii-normandskoi-chetverki-po-itogam-sammita-v-minske/>.

16. Шадурский В. Г. Влияние украинского кризиса на баланс сил в геополитическом квадрате (США, ЕС, Россия, Китай) / В. Г. Шадурский // Труды факультета международных отношений : науч. сборник. – Вып. 6. – Минск, 2015. – С. 9–14.

17. Шадурский В. Г. Европейская безопасность в меняющемся формате: сценарии для Беларуси / В. Г. Шадурский // Беларусь в современном мире : материалы XIII Междунар. науч. конф., посвящ. 93-летию образования Белорус. гос. ун-та, Минск, 30 окт. 2014 г. / редкол.: В. Г. Шадурский (пред.) [и др.]. – Минск : Изд. центр БГУ, 2014. – С. 90–93.

18. Шаншиева Л. Н. Беларусь и украинский кризис (2013–2015 гг.) / Л. Н. Шаншиева // Европейская безопасность: события, оценки, прогнозы. – 2015. – Вып. 39 (55). – С. 8–11.

19. Шевцов Ю. Война в Украине. Трансформация Европы. Между Полесьем и Балтикой [Электронный ресурс] / Ю. Шевцов // Блог Юрия Шевцова. – 2014. – 18 августа. – Режим доступа : <http://guralyuk.livejournal.com/1997371.html>.

20. Юрчак Д. В. Беларусь – Украина: 20 лет межгосударственных отношений / Д. В. Юрчак. – Витебск : ВГУ им. П. М. Машерова, 2015. – 294 с.

21. Юрчак Д. В. Минск как потенциальная площадка для урегулирования украинского конфликта / Д. В. Юрчак // Актуальные проблемы международных отношений и дипломатии (1918 г. – начало XXI в.) : материалы II Междунар. научно-практической конф. (Витебск, 23–24 апреля 2015 г. / Витебский гос. ун-т) / редкол. : А. П. Косов (отв. ред.) [и др.]. – Витебск : ВГУ им. П. М. Машерова, 2015. – С. 259–263.

Стаття надійшла до редколегії 10.12.2016

Прийнята до друку 23.12.2016

THE ROLE AND PLACE OF THE REPUBLIC OF BELARUS IN THE SOLUTION TO THE CRISIS IN EASTERN UKRAINE

Alexander Kosov, Denis Yurchak

*Vitebsk State P. M. Masherov University,
33, Moskovsky Avenue, Vitebsk, Belarus, 210038, tel. +375 212 58-97-38,
e-mail: interrel21@yandex.ru*

Outbreak of armed conflict in eastern Ukraine has destabilized the international situation in Europe, causing the concern of many, including the Belarusian leadership. Therefore, the purpose of this article – to consider the role and place of Belarus in the settlement of the Ukrainian crisis, based on a review of available publications from the general scientific and special methods of investigation.

The authors attempted to determine the level of exposure of the Belarusian mediation on the settlement of the Ukrainian crisis. The main reasons and factors of interest of Minsk in its permission are shown. It was stressed that Belarus has made every effort to stop the armed conflict in the South-East of Ukraine. The Belarusian government believes that all stakeholders need to continue work in this direction, but the official Minsk is always ready to assist in that any possible assistance. After all, for the Belarusian military solution to the existing conflicts is unacceptable.

In conclusion, the authors of the article it is assumed that the first steps towards the completion of the Ukrainian crisis have already been made during the talks in Minsk. And we want to believe that in the near future there will be peace and harmony on Ukrainian soil.

Key words: Belarus; A. Lukashenko; Minsk protocol; «Normandy format»; negotiations; mediation; Ukrainian crisis.